

بطن منفرد قلبی (Single Cardiac Ventricle)

سری بروشور اطلاعاتی برای بیماران – آنچه باید بدانید، آنچه باید پرسید

بطن منفرد قلبی چیست؟

بطن منفرد قلبی یک ناهنجاری مادرزادی قلب است که در آن جنین در حال رشد تنها یک بطن عملکردی (حفره پمپاژکننده قلب) دارد، در حالی که قلب طبیعی دارای دو بطن یعنی بطن راست و بطن چپ است. این وضعیت با نام‌های «قلب تک‌بطنی» یا «نقص تک‌بطنی» نیز شناخته می‌شود.

در قلب طبیعی، بطن چپ خون غنی از اکسیژن را به مغز و بدن پمپ می‌کند و بطن راست خون کم‌اکسیژن را به ریه‌ها می‌فرستد تا اکسیژن‌گیری شود. اما در نقص تک‌بطنی، قلب به‌طور کامل به دو بطن مجزا تکامل پیدا نکرده و یکی از بطن‌ها کوچک، تکامل نیافته یا بدون عملکرد است. بطن عملکردی باقی‌مانده ممکن است بطن راست یا بطن چپ باشد.

نقص تک‌بطنی ممکن است همراه با سایر ناهنجاری‌های قلبی دیده شود، از جمله:

- نقص کانال دهلیزی-بطنی (Atrio-ventricular canal defect)
- آترزی دریچه سه‌لته (Tricuspid atresia)
- آترزی دریچه میترال (Mitral atresia)
- آترزی ریوی با سپتوم بین‌بطنی سالم (Pulmonary atresia with intact ventricular septum)

علت ایجاد بطن منفرد قلبی چیست؟

نقص‌های تک‌بطنی قلب پیچیده هستند و علت دقیق آن‌ها همیشه مشخص نیست. عوامل ژنتیکی ممکن است در برخی موارد نقش داشته باشند. برای مثال، سندرم دی‌جورج یا سایر اختلالات کروموزومی می‌توانند بر تکامل قلب و سایر اندام‌ها تأثیر بگذارند و در برخی موارد همراه با این نقص دیده شوند. با این حال، در بسیاری از موارد علت مشخصی یافت نمی‌شود.

آیا نیاز به بررسی‌های بیشتری دارم؟

علاوه بر مراقبت‌های معمول دوران بارداری، ممکن است بررسی‌های زیر توصیه شوند:

- اکوکاردیوگرافی جنینی (سونوگرافی تخصصی قلب جنین) برای ارزیابی دقیق ساختار و عملکرد قلب
- مشاوره ژنتیک و آزمایش‌های ژنتیکی برای بررسی وجود علت ژنتیکی
- MRI قلب جنین برای بررسی دقیق‌تر ساختار و عملکرد قلب
- مشاوره با متخصص طب مادر و جنین

بطن منفرد قلبی (Single Cardiac Ventricle)

سری بروشور اطلاعاتی برای بیماران – آنچه باید بدانید، آنچه باید پرسید

- مشاوره با متخصص قلب کودکان

این بررسی‌ها به ارزیابی وضعیت، روند تکامل و پیش‌آگهی جنین کمک می‌کنند.

در دوران بارداری باید مراقب چه مواردی باشم؟

تیم درمانی شما در مورد علائم احتمالی عوارض بارداری مانند کاهش حرکات جنین یا تغییرات وضعیت سلامت مادر آموزش خواهد داد. همچنین پیگیری‌های منظم دوران بارداری و پایش جنین توصیه می‌شود.

سونوگرافی‌های دوره‌ای و اکوکاردیوگرافی تخصصی برای بررسی ساختار و عملکرد قلب، جریان خون و رشد کلی جنین انجام می‌شوند.

ممکن است توصیه شود زایمان در مرکزی انجام شود که امکانات لازم برای مراقبت از نوزادان پرخطر و جراحی قلب کودکان را داشته باشد، از جمله:

- بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان (NICU)

- دسترسی به جراحی قلب کودکان

این تشخیص بعد از تولد چه معنایی برای نوزاد من دارد؟

هر نوزاد مبتلا به بطن منفرد قلبی شرایط خاص خود را دارد. این بیماری یک ناهنجاری پیچیده و جدی قلبی است که معمولاً بلافاصله پس از تولد نیاز به درمان و جراحی دارد.

درمان معمولاً شامل مجموعه‌ای از جراحی‌ها به نام روش فونتان (Fontan procedure) است که مسیر جریان خون را تغییر می‌دهد تا بطن منفرد بتواند خون را به‌طور مؤثر به بدن پمپ کرده و اکسیژن‌رسانی مناسب انجام شود.

هدف این جراحی‌ها بهبود گردش خون و اکسیژن‌رسانی است، اما اغلب بیماران به مراقبت پزشکی و پیگیری مادام‌العمر نیاز خواهند داشت.

آیا ممکن است در بارداری‌های بعدی تکرار شود؟

احتمال تکرار نقص تک‌بطنی یا سایر ناهنجاری‌های مادرزادی قلب به عوامل مختلفی بستگی دارد و در خانواده‌های مختلف متفاوت است.

مشاوره ژنتیک و ارزیابی توسط متخصص قلب کودکان می‌تواند اطلاعات مفیدی درباره خطر تکرار و برنامه‌ریزی بارداری‌های آینده در اختیار شما قرار دهد.

بطن منفرد قلبی (Single Cardiac Ventricle)

سری بروشور اطلاعاتی برای بیماران – آنچه باید بدانید، آنچه باید پرسید

چه سوالاتی باید بپرسم؟

- کجا باید زایمان انجام دهم؟
- تشخیص دقیق و شدت نقص قلبی در جنین من چیست؟
- آیا نیاز به بررسی‌ها یا آزمایش‌های بیشتری در دوران بارداری وجود دارد؟
- روند درمان و جراحی‌هایی که نوزاد بعد از تولد نیاز خواهد داشت چگونه است؟
- خطرات و عوارض احتمالی این بیماری و درمان آن چیست؟
- تأثیرات طولانی‌مدت این بیماری بر سلامت، رشد و کیفیت زندگی کودک چگونه خواهد بود؟
- چه پزشکان و متخصصانی در روند زایمان و مراقبت از نوزاد نقش خواهند داشت؟

سلب مسئولیت

محتوای این بروشور/وبسایت صرفاً برای اطلاع‌رسانی عمومی ارائه شده است و نباید به‌عنوان جایگزین توصیه پزشکی تخصصی در نظر گرفته شود. پیش از انجام یا خودداری از هر اقدامی بر اساس این اطلاعات، لازم است مشاوره پزشکی حرفه‌ای متناسب با شرایط فردی خود دریافت کنید. اگرچه تلاش شده اطلاعات به‌روز باشد، هیچ‌گونه تضمینی در مورد دقت، کامل بودن یا به‌روز بودن محتوا ارائه نمی‌شود.

مترجم و ویراستار:

دکتر سولماز پیری: پریناتولوژیست، سفیر ایزوگ در خاورمیانه و شمال آفریقا و عضو کمیته‌های بیسیک ترینینگ و ویزوگ

آخرین به‌روزرسانی: ژانویه ۲۰۲۴